

Ekonomikas ministrija

PIEDĀVĀJUMS INOVĀCIJAS SISTĒMAS PILNVEIDOŠANAI

Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskā padome

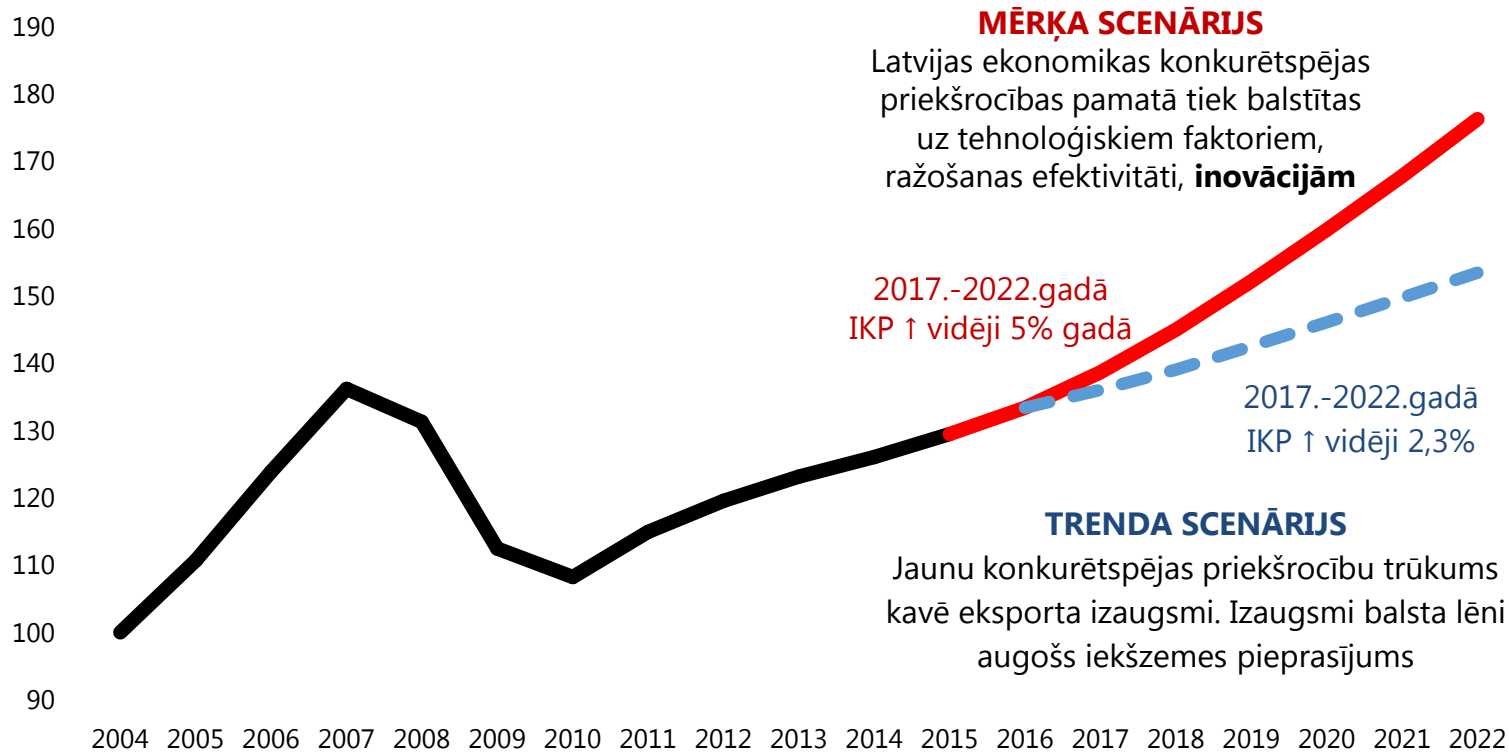
24.08.2016.

Ekonomikas ministrija

EKONOMISKĀS IZAUGSMES MĒRĶIS

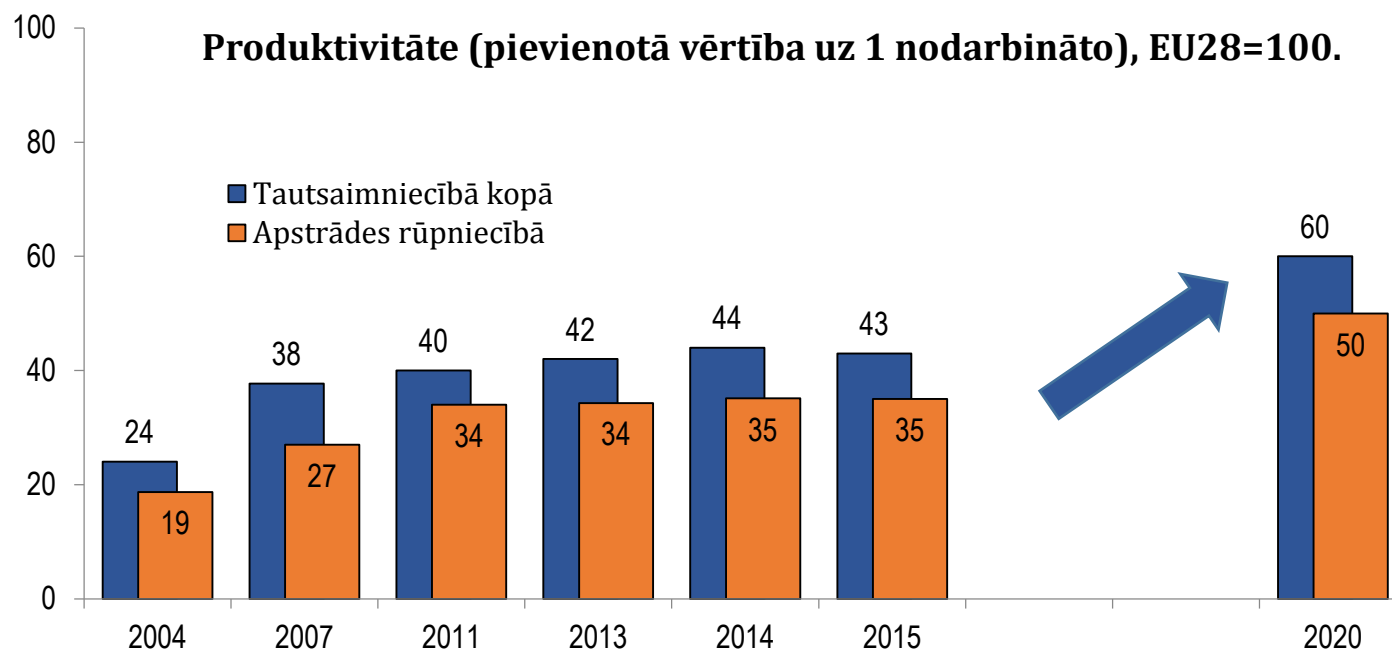
Straujāka ekonomikas izaugsme, vidējā termiņā panākt sabalansētu 5% IKP pieaugumu ik gadu

NEPIECIEŠAMA EKONOMIKAS STRUKTŪRAS MAIŅA

- ❖ Latvijas ekonomikas konkurētspējas priekšnosacījums ir **produktivitātes pieaugums** – izaugsmei jābalstās uz tehnoloģiskiem faktoriem, ražošanas efektivitāti, **inovāciju**

Ekonomikas ministrija

MĒRĶI – GALVENIE RĀDĪTĀJI

VIRSMĒRĶU RĀDĪTĀJI	Bāzes vērtība	Esošā situācijas	ES vidējais	2020
Ieguldījumi R&D (% no IKP)	0,6 (2013)	0,68 (2014)	2,01 (2013)	1,5
Pozīcija Eiropas inovāciju rādītāju grupā	pieticīgs (2013)	Vidējs (2015)	-	sekotājs

INOVĀCIJU RAKSTUROJOŠIE RĀDĪTĀJI	Bāzes vērtība	Esošā situācijas	ES vidējais	2020
Privātā sektora investīcijas R&D (% no kopējiem ieguldījumiem)	21,8 (2013)	27,8 (2014)	63,6 (2013)	48
Inovātīvo uzņēmumu īpatsvars (% no visiem uzņēmumiem)	30,4 (2012)	25,5 (2014)	48,9% (2012)	40
Augsto un vidēji augsto tehnoloģiju nozaru īpatsvars Latvijas preču eksportā (%)	23,8 (2012)	31,1 (2015)	- (2015)	31

Ekonomikas ministrija

INOVĀCIJAS PĀRVALDĪBAS SISTĒMAS PILNVEIDOŠANA

MĒRKI:

- ✓ Nacionālās inovācijas sistēmas **ilgtermiņa vīzijas un attīstības** veidošana
- ✓ **Diskusiju konsolidēšana** – EM, IZM, nozaru uzņēmēju, vadošo augstākās izglītības iestāžu un zinātnisko institūciju, kā arī citu ministriju iesaiste
- ✓ **Konkrētu priekšlikumu izstrāde** – praktiski īstenojami pasākumi, kas palīdz sasniegt augstāku tautsaimniecības produktivitāti

3.LĪMENI:

3.LĪMENIS (Nacionālais)

LPISP – stratēģiskas rekomendācijas un lēmumu pieņemšana

2.LĪMENIS (Nozaru)

11 nozaru padomes – ekspertīze nozarei, investīciju projektiem, «uzņēmējdarbības atklājuma» principa instruments

1.LĪMENIS (Mikro)

EM – nozaru uzņēmumu vajadzību un attīstības iespēju apzināšana, priekšlikumu izstrāde (Kompetenču centru resurss)

IZM – zinātnes un augstākās izglītības pasākumu salāgošana ar cilvēkresursu attīstības (visu līmeņu izglītības sistēma, pētniecība), zinātnes un pētniecības vajadzībām, pārstāvība «Apvārsnis 2020» programkomitejās

Ekonomikas ministrija

IESAISTĪTO PUŠU LOMA INOVĀCIJAS SISTĒMAS PĀRVALDĪBAS IETVARĀ

Ekonomikas ministrija

Inovācijas attīstībai piemērotas uzņēmējdarbības vides veidošana; piemērotu uzņēmējdarbības un inovācijas atbalsta risinājumu izstrāde un ieviešana

Izglītības un zinātnes ministrija

Atbilstošu cilvēkresursu attīstība (visu līmeņu izglītības sistēma, pētniecība), zinātnes un pētniecības atbalsta aktivitāšu izstrāde un ieviešana

Nozaru uzņēmēji

Viedoklis par nepieciešamajiem resursiem (finansējums, darba spēks, P&A pakalpojumi un infrastruktūra); uzņēmējdarbības vides izaicinājumu definēšana; atbilstošu investīciju vajadzību identificēšana

Zinātniskās institūcijas un universitātes

Viedoklis par nepieciešamajiem risinājumiem (finansējums, darba spēks, P&A pakalpojumi un infrastruktūra), Zināšanu radīšana un zināšanu bāzes veidošana, pētnieciskās kapacitātes nodrošināšana

Ekonomikas ministrija

INOVACIJU PĀRVALDES SISTĒMAS VEIDOŠANA – LAIKA IETVARŠ

2016.g. augusts

Ekonomikas ministrijā izveidota Kompetences centru nodaļa

2016.g. augusts

Izstrādāts ziņojums par inovācijas sistēmas pārvaldības modeli

2016.g. septembris

Ekonomikas ministrija organizē 11 nozaru padomju pirmās tikšanās

2016.g. novembris

Nozaru padomes Ekonomikas ministrijai iesniedz sagatavotos priekšlikumus

2016.g. decembris

LPISP iesniegts ziņojums par Nozaru padomju diskusiju rezultātiem

2016.g. decembris

Piešķirts finansējums inovācijas sistēmas pārvaldības modelim

2016.g. decembris

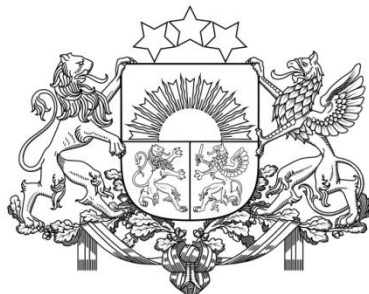
MK iesniegti pirmie priekšlikumi pasākumiem tautsaimniecības produktivitātes izaugsmei

Ekonomikas ministrija

JAU IDENTIFICĒTIE UN UZSĀKTIE PASĀKUMI

- ✓ Izstrādāts piedāvājums **strauji augošu, inovatīvu start-up** uzņēmumu atbalstam
- ✓ Izstrādāts **Uzņēmējdarbības vides** uzlabošanas plāns
- ✓ **Inovācijas un pētniecības aktivitātēm** līdz gada beigām pieejami vairāk kā 570 milj. euro
- ✓ FM virzītais likumprojekts «Publisko iepirkumu likums» paredz jaunu iepirkumu procedūru – **inovācijas partnerības procedūra**.

Ekonomikas ministrija

Paldies!

Ekonomikas ministrija

Adrese: Brīvības iela 55, Rīga, LV-1519

Tālrunis: +371 6 7013 100

Fakss: +371 6 7280 882

E-pasts: pasts@em.gov.lv

Mājaslapa: www.em.gov.lv

Twitter: @EM_gov_lv, @siltinam

Youtube: <http://www.youtube.com/ekonomikasministrija>

Facebook: <http://www.facebook.com/atbalstsuznemejiem>

Ekonomikas ministrija

KOPSAVILKUMS

Sasniegtais:

- ✓ Latvija **uzlabojusi sniegumu** European Innovation Scoreboard 2016 indeksā (par 2015.g.)
 - Latvijai **augstākais** inovācijas izaugsmes ikgadējais pieaugums starp ES-28 dalībvalstīm – 4% (ES vidējais pieaugums – 0,74%).
 - Latvija **pirmo reizi iekļauta** “vidējo inovatoru” (moderate innovators) valstu grupā, kuru sniegums inovācijas jomā ir no 50-90% no ES-28 valstu vidējā līmeņa

Izaicinājumi:

- ✓ Nepietiekamas **investīcijas pētniecībā un attīstībā** (P&A) – izdevumi P&A atpaliek no valstī noteiktā P&A ieguldījumu mērķa trajektorijas, līdz 2020.g. paredzot 1,5% no IKP
 - **Privātā sektora** investīcijas veido tikai 28% (2014.g.) no kopējā P&A investīciju apjoma (ES vidēji – vairāk kā 63%). Izvirzītais mērķis par 48% līdz 2020.g. – liels izaicinājums
- ✓ 2012.-2014.g. pārskata periodā par 4,9% samazinājies **inovatīvo uzņēmumu skaits**, veidojot 25,5% no kopējo uzņēmumu skaita (2010.-2012. – 30,4%). Atpaliekam no valstī noteiktā mērķa līdz 2020.g. – 40% inovatīvo uzņēmumu

Inovācijai un MVU konkurētspējas sekmēšanai EM pieejami vairāk kā 430 milj. euro līdz 2020.g.:

Paveiktais: Pasākumi **inovācijas atbalstam** un privātā sektora **P&A investīciju sekmēšanai** (atbalsts kompetences centriem; jaunu produktu ieviešana ražošanā), **inovācijas spējas** sekmēšanai (pasākumi inovācijas motivācijas paaugstināšanai; nozaru uzņēmumu darbinieku specifiskas apmācības, t.sk. IKT), **finanšu pieejamības un uzņēmējdarbības uzsākšanas** nodrošināšanai (aizdevumi, garantijas, riska kapitāls, biznesa inkubatori)

Drīzumā plānotais:

- ✓ Pētniecisko izstrādņu **komercializēšana** (Tehnoloģiju pārneses programma), komersantu **sadarbība ar zinātniskajām institūcijām** jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei (inovācijas vaučeri)
- ✓ Kompleksa piedāvājuma izstrāde inovatīvu jaundibinātu (**start-up**) **uzņēmumu atbalstam**

1. Galvenie P&A un inovācijas sistēmas ietvara izaicinājumi
2. Uzsāktie un plānotie pasākumi Nacionālās inovācijas sistēmas (NIS) programmas īstenošanai līdz 2016.g. nogalei
3. Inovācijas sistēmas pārvaldības trūkumi un izaicinājumi
4. Inovācijas sistēmas pārvaldība – modeļa piedāvājums
5. Turpmākās rīcības NIS programmas īstenošanai

Ekonomikas ministrija

GALVENIE IZAICINĀJUMI INOVĀCIJAS SISTĒMAS IETVARĀ

- ✓ Nepietiekama **privātā sektora (uzņēmumu) kapacitāte (finansējums, cilvēkresursi)**, lai ieguldītu P&A un inovācijā
 - Dominē mikro, mazie un vidējie uzņēmumi, kuru iespējas investēt P&A un inovācijā ir ierobežotas
 - Vāji attīstītas produktivitātes sekmēšanas stratēģijas
 - Trūkst izpratne un iniciatīva par ieguldījumu P&A un inovācijā ietekmi uz uzņēmuma konkurētspēju
 - Cilvēkresursi – zems zinātniskie darbinieku nodarbinātības līmenis uzņēmējdarbības sektorā
- ✓ Nepietiekama **sadarbība starp privāto (uzņēmēji) un pētniecības sektoru** pētniecības rezultātu komercializācijai
 - Sadarbības kultūras trūkums
 - Atbilstošu instrumentu pieejamība
 - Privātā sektora vajadzības (pieprasījums) un pētniecības (piedāvājums) attīstība dažkārt noris dažādos virzienos
 - Atbilstošas un pieejamas infrastruktūras jautājums
- ✓ **Uzņēmējdarbības vide** – ietekme uz inovatīvu uzņēmumu izveides un tālākās izaugsmes (scale-up) stadiju
- ✓ Horizontāli – uzņēmējdarbības un inovācijas attīstībai **atbilstoša izglītības sistēma**

Ekonomikas ministrija

PLĀNOTĀS AKTIVITĀTES LĪDZ 2016.g. NOGALEI (I)

- ✓ **Piedāvājuma izveide inovatīvu start-up uzņēmumu attīstībai**
 - Izstrādāts **Strauji augošu uzņēmumu likums**, nodrošināts atbalsts **augsti kvalificētu darbinieku piesaistei**, t.sk. atrisināts jautājums par augsti kvalificēta darba spēka piesaisti no ārvalstīm
- ✓ **Finansējuma pieejamības sekmēšana inovatīviem un strauji augošiem uzņēmumiem**
 - 2014.-2020.gadā **finanšu instrumentiem** pieejami 231 milj. euro (aizdevumu garantijas, aizdevumi uzņēmējdarbības uzsācējiem, mikro aizdevumi, paralēlie aizdevumi, riska kapitāla instrumenti)
- ✓ **Turpināti pasākumi Uzņēmējdarbības vides pilnveidošanai**
 - Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānā līdz 2018.gadam izvirzīti **90 uzdevumi**
- ✓ **Palielināta publiskā sektora pasūtījumu ietekme inovācijas attīstības jomā**
 - FM virzītais likumprojekts «Publisko iepirkumu likums» paredz jaunu iepirkumu procedūru – **inovācijas partnerības procedūra**.

Ekonomikas ministrija

PLĀNOTĀS AKTIVITĀTES LĪDZ 2016.g. NOGALEI (II)

- ✓ **Tehnoloģiju pārnese un pētniecisko izstrādņu komercializācija, sadarbības veicināšana:**
 - LIAA tiek attīstīta kā **inovācijas un tehnoloģiju aģentūra**, tehnoloģiju pārnesei pieejami 12,5 milj. euro, tiek izveidots Komercializācijas un patentēšanas fonds (12 milj. euro), 7 milj. euro – Inovācijas vaučeriem

- ✓ **VIAA (IZM) tiek attīstīta kā starptautiskās sadarbības atbalsta aģentūra**
 - Administrē starptautiskās sadarbības programmas («Apvārsnis 2020», EUREKA, EUROSTARS, BONUS, ERA-NET u.c.)
 - Nodrošina nacionālā kontaktpunkta funkcijas un sniedz atbalstu uzņēmumiem kvalitatīvu P&A un inovācijas projektu pieteikumu sagatavošanai dalībai programmā «Apvārsnis 2020»

Ekonomikas ministrija

PLĀNOTĀS AKTIVITĀTES LĪDZ 2016.g. NOGALEI (III)

- ✓ **Veikti ieguldījumi augstākās izglītības un zinātnes infrastruktūras modernizācijā tautsaimniecībai perspektīvās nozarēs**
 - ES fondu programmas 178 milj. euro ieguldījumiem
- ✓ **Praktiskas ievirzes pētījumi**
 - Īstenotāji – zinātniskās institūcijas un LR Komercreģistrā reģistrēti sīkie (mikro), mazie, vidējie vai lielie komersanti
 - Priekšnosacījums – nozares atzinums, prioritāte pētījumiem, kam ir privātā sektora līdzfinansējums
- ✓ **Pēcdoktorantūras pētījumi:**
 - Īstenotāji – zinātniskās institūcijas un LR Komercreģistrā reģistrēti sīkie (mikro), mazie, vidējie vai lielie komersanti
 - Prioritāte pētījumiem, kam ir privātā sektora līdzfinansējums

Ekonomikas ministrija

BŪTISKĀKO PASĀKUMU ĪSTENOŠANAS ASS

52,3 milj.euro
Kompetences centri

5,6 milj.euro
Inovācijas motivācijas pasākumi

126,0 milj.euro
Finanšu instrumenti

Konceptuālais ziņojums par uzņēmējdarbības uzsākšanas un mazās uzņēmējdarbības ekosistēmu un turpmāk nepieciešamajiem atbalsta stimuliem

40,6 milj.euro
Atbalsts tehnoloģiju pārnesei

01/2016

06/2016

09/2016

12/2016

76,5 milj. euro
Praktiskas ievirzes pētījumi
64,0 milj. euro
Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts

14,2 milj. euro
Mācību vides uzlabošana pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības iestādes
44,6 milj. euro
STEM, t.sk. medicīnas un radošo industriju studiju programmu skaita palielināšana
115,3 milj. euro
P&A infrastruktūras attīstīšana un zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes stiprināšana

32,5 milj. euro
Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem pētniecībā un inovācijā

Līdz 2016.gada beigām dažādu atbalsta instrumentu veidā pieejami vairāk kā 570 milj. euro

TRŪKUMI & IZAICINĀJUMI INOVĀCIJAS PĀRVALDĪBAS IETVARĀ

1. Fragmentāras un nekoordinētas **nozaru un ieinteresēto pušu diskusijas** par problēmām un izaicinājumiem nacionālās inovācijas sistēmas pilnveidošanai
2. Vāja pieredze un potenciāls izvirzīt **ilgtermiņa skatījumu, paredzēt un modelēt** attīstības tendences
3. Kvalitatīvas, neatkarīgas un starptautiski atzītas **analītiskās bāzes** trūkums
4. Nepietiekama **informācijas apmaiņa un ārējā komunikācija** par inovācijas un pētniecības potenciālu un piedāvājumu

Ekonomikas ministrija

PĀRVALDĪBAS PROCESS – NOZARU PADOMES

FUNKCIJAS:

- ✓ Nodrošina diskusiju un analīzi par inovāciju kavējošiem faktoriem industrijas un zinātnes griezumā – pieejamie resursi, izmaksas, vide, investīcijas
 - analizē konkrēto **nozaru attīstības tendences** (nozares tirgus daļa, segmentācija, patērētāju uzvedība un vajadzības, identificējot specifiskas nišas/ produktus pasaules patēriņa tirgū)
- ✓ Nodrošina Viedās specializācijas monitoringa procesu

Ekonomikas ministrija

INOVĀCIJAS EKSPERTU PANELIS (I)

MĒRKIS – neatkarīgas, uz nākotni un ilgtermiņa attīstību vērstas **analīzes un stratēģisko rekomendāciju** nodrošināšana

- ✓ Nozaru padomju diskusiju rezultātu analīze, globālo attīstības tendenču izvērtēšana un paredzēšana, kā arī atbilstošu priekšlikumu sniegšana P&A un inovācijas sistēmas pilnveidošanai
- ✓ Risinājumu piedāvāšana identificētajiem izaicinājumiem nozaru un pārnozaru griezumā
- ✓ Rekomendāciju sniegšana atbalsta instrumentu savstarpējai papildinātībai, investīciju mērķu un piemērotu pasākumu noteikšanai

NB! Līdz 2018.gadam paplašina funkcijas, nodrošinot **Nacionālās Produktivitātes padomes** darbību (atbilstoši ES Padomes ieteikumam (13.06.2016. 10083/16))

Ekonomikas ministrija

INOVĀCIJAS EKSPERTU PANELIS (II)

Citu valstu piemēri:

Singapūra: *Ekonomiskās attīstības padome (EDB)* www.edb.gov.sg – vadošā valsts pārvaldes aģentūra, kas atbild par stratēģiju izstrādi, lai stiprinātu Singapūras kā globāla biznesa centra pozīcijas

- ✓ **EDP Padome** – vada EDP priekšsēdētājs, iekļauti pārstāvji no Singapūras valsts pārvaldes iestādēm, kā arī starptautisku uzņēmumu pārstāvji:

- ✓ **EDP Starptautiska padomdevēju grupa** – vada Singapūras premjerministra biroja pārstāvis un tajā darbojas starptautisku uzņēmumu pārstāvji:

Kanāda: *Valdības Finanšu departaments* <http://www.fin.gc.ca/>

- ✓ **Padomdevēju grupa ekonomiskās izaugsmes jautājumos** – vada konsultantu uzņēmuma McKinsey & Company pārstāvis, iekļauti pārstāvji no vietēja un starptautiska līmeņa Kanādas uzņēmumiem, organizācijām, augstākās izglītības iestādēm, finanšu sektora

